

การใช้อินเทอร์เน็ตในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารของผู้สื่อข่าวเกษตรชุมชน

นาง อุมพรพรณ สุรนาทะพันธ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประถมศึกษาสัมพันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-331-164-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**THE USE OF INTRANET FOR INFORMATION EXCHANGE BY
COMMUNITY REPORTERS**

Mrs. Aumapun Suranakapan

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Public Relations**

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1998

ISBN 974-331-164-5

อุมาพรหม สุรนาคะพันธ์ : การใช้อินเทอร์เน็ตในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารของผู้สื่อข่าว
เกษตรกรชุมชน (THE USE OF INTRANET FOR INFORMATION EXCHANGE BY
COMMUNITY REPORTERS) อ.ที่ปรึกษา : อ.ดร.ปาริชาติ สถาปิตานนท์ สโรบล
147 หน้า.ISBN 974-331-164-5

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษากระบวนการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารระหว่าง
ผู้สื่อข่าวเกษตรกรชุมชน กับ หน่วยงานของรัฐ องค์กรส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และเกษตรกรในชุมชน
(2) ศึกษาความคิดเห็นของผู้สื่อข่าวเกษตรกรชุมชน ที่มีต่อระบบ รูปแบบ และเนื้อหาของข้อมูลข่าวสารที่
ได้รับผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และบทบาทของคนต่อชุมชน

การเก็บรวบรวมข้อมูลทำโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้สื่อข่าวเกษตรกรชุมชน และ
สนทนากลุ่มกับเกษตรกรในชุมชน

ผลการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. กระบวนการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารระหว่างผู้สื่อข่าวเกษตรกรชุมชน กับ หน่วยงานของรัฐ
องค์กรท้องถิ่น ภาคเอกชน และเกษตรกรในชุมชน ประกอบไปด้วย องค์ประกอบหลัก 6 องค์ประกอบ
ได้แก่ หน่วยงานของรัฐ องค์กรส่วนท้องถิ่น ผู้สื่อข่าวเกษตรกรชุมชน กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ภาคเอกชน
และเกษตรกรในชุมชน ซึ่งจะมีการติดต่อสื่อสารกันทั้งในแนวตั้งและแนวนอน ผ่านทางช่องทางการสื่อสาร
หลักๆ 4 ช่องทาง ได้แก่ ทางเอกสาร ทางการประชุม ทางการสื่อสารระหว่างบุคคลและกลุ่มบุคคล
แบบไม่เป็นทางการ อาทิเช่น กลุ่มสนทนา การพูดคุยตัวต่อตัว ฯลฯ และการสื่อสารผ่านระบบอินทรา
เน็ต

2. ความคิดเห็นของผู้สื่อข่าวเกษตรกรชุมชนที่มีต่อระบบ รูปแบบ และเนื้อหาของข้อมูลข่าวสาร
ที่ได้รับผ่านระบบอินเทอร์เน็ตนั้น จะมีทั้งในด้านบวกและด้านลบ กล่าวคือ

ความคิดเห็นต่อระบบในด้านบวก ได้แก่ การสื่อสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ตช่วยให้สะดวก
ประหยัด ทันสมัย และให้ประโยชน์ ส่วนในด้านลบได้แก่ เป็นระบบที่เสถียร ใช้งานยาก
ติดต่อลำบาก และเครือข่ายของระบบยังไม่สมบูรณ์

ความคิดเห็นต่อรูปแบบในด้านบวก ได้แก่ ง่าย ส่วนในด้านลบได้แก่ ไม่มีภาพประกอบ

ความคิดเห็นต่อเนื้อหาในด้านบวก ได้แก่ มีความหลากหลาย และในด้านลบ ได้แก่
เนื้อหานั้นล้าหลัง มีการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม ไม่มีสาระ และไม่ตรงใจตามความต้องการของผู้รับ
ข้อมูลข่าวสาร

: MAJOR : DEVELOPMENT COMMUNICATION
KEY WORD: Intranet / Information exchange / community reporters

AUMAPUN SURANAKAPAN : THE USE OF INTRANET FOR INFORMATION EXCHANGE BY COMMUNITY REPORTES. THESIS ADVISOR : PARICHART STHAPITANONDA SLOBOL, Ph.D. 147 pp. ISBN 974-331-164-5

The purpose of this research was to study (1)The communication process of community reporters, government sectors, distric organizations, private sectors, and agriculturists in local communities; (2) The opinion of the community reporters toward system, format and content of the information from the Intranet system and their roles in communities.

The in-depth interview and focus-group discussion were the methods used for collecting data in this research.

The results of the study were as follows :

1. The communication process consist of 6 main components : the government sectors, distric organizations, community reporters, the headmen of the villages, agriculturists in comminities and private sectors. The main communication channels include document, formal meeting, informal communication channels i.e. group disscussions, face-to-face communication, and the bulletin board system (B.B.S.).

2. Their opinions about the bulletin board system (B.B.S.) were both positive and negative as follows :

The opinion concerning the system : pros - convenient, save, modern, beneficial

cons - damageable, complicated, difficult to assess, incompleted network

The opinion concerning the format : pros - easy to search for the information

cons - no illustration

The opinion concerning the content : pros - variable
cons - not update information, unappropriated language, vain and undirected.

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์   โดยมีชื่อผู้ศึกษา อุมปุณ สุรานักพาน

สาขาวิชา พัฒนาระบบการสื่อสาร   โดยมีชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ปาริชาติ สฐาปิตานองดา

ปีการศึกษา 2541   โดยมีชื่อรองศาสตราจารย์ที่ปรึกษา สโลบอ ล

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จดั่งเป็นองค์ดี ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ อาจารย์ ดร. ปาริชาติ ตถาปีตานนท์ ศโรบล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งสละเวลาอันมีค่า ให้คำปรึกษา แนะนำ และตรวจแก้ไขการเรียบเรียงวิทยานิพนธ์มาด้วยดีตลอด รองศาสตราจารย์ ดร. ธนวิดิ บุญถือ ผู้ซึ่งกรุณาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ อุบลวรรณ ปิณฑนะโชนิต ผู้ซึ่งกรุณาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ทำนองนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บุคคลในครอบครัว และ เพื่อนทุกคน ที่คอยห่วงใย เป็นกำลังใจ และให้ความช่วยเหลือในทุกๆด้านเสมอมา และขอขอบพระคุณกลุ่มตัวอย่างทุกท่าน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของสถาบันเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาชนบท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่าน ที่ได้สละเวลาในการให้ข้อมูลอันมีค่า จนทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จดั่งไปดั่งอติ

อุมพรพรณ สุรนาคะพันธุ์

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ณ
บทที่	
1	บทนำ
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
ปัญหาในการวิจัย.....	8
ขอบเขตการวิจัย	8
นิยามศัพท์.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2	ทฤษฎี แนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
แนวความคิดเรื่องการสื่อสารกับการพัฒนา.....	11
ความหมายและรูปแบบของการสื่อสารเพื่อการพัฒนา.....	11
การมีส่วนร่วมในการสื่อสาร.....	14
การสื่อสารกับการกระจายอำนาจ.....	15
แนวคิดเรื่องเทคโนโลยีการสื่อสารเพื่อการพัฒนา.....	16
ความหมายและทักษะเกี่ยวกับเทคโนโลยีทางการสื่อสาร.....	16
ทักษะทางบวกต่อเทคโนโลยีทางการสื่อสาร.....	17
ทักษะทางลบต่อเทคโนโลยีทางการสื่อสาร.....	17
โครงการอินทนนท์เพื่อเกษตรกร.....	18

	หน้า
บทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม(Change Agent) กับการพัฒนา.....	28
ทฤษฎีการสื่อสารงานนวัตกรรม.....	31
ทฤษฎีการสื่อสารแบบขั้นคอนเคียว.....	32
ทฤษฎีการสื่อสารแบบสองขั้นคอน.....	33
ทฤษฎีการสื่อสารแบบหลายขั้นคอน.....	34
ทฤษฎีความสัมพันธ์ทางสังคม.....	35
แนวคิดเรื่องผู้ทรงอิทธิพล.....	36
ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกสารของผู้ทรงอิทธิพล.....	37
ตัวอย่างลักษณะของกิจกรรมเผยแพร่ข่าวสารด้านการเกษตรตามหลัก นิเทศศาสตร์.....	39
3 ระเบียบวิธีวิจัย	
ประชากร.....	42
-กลุ่มตัวอย่าง.....	42
วิธีการเก็บข้อมูล.....	43
ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	43
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	44
การทดสอบเครื่องมือในการวิจัย.....	45
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
4 ผลการวิจัย	
องค์ประกอบหลักในกระบวนการสื่อสาร.....	48
ทิศทางการสื่อสาร.....	51
ช่องทางในการสื่อสาร.....	58
ช่องทางในการสื่อสารระหว่างผู้สื่อข่าวเกษตรชุมชน กับ หน่วยงานของรัฐ	58
ช่องทางในการสื่อสารระหว่างผู้สื่อข่าวเกษตรชุมชน กับ องค์กรท้องถิ่น	60
ช่องทางในการสื่อสารระหว่างผู้สื่อข่าวเกษตรชุมชน กับ ภาคเอกชน....	62
ช่องทางในการสื่อสารระหว่างผู้สื่อข่าวเกษตรชุมชน กับ เกษตรกรในชุมชน	64
ความคิดเห็นของผู้สื่อข่าวเกษตรชุมชน ต่อ ระบบ รูปแบบ และเนื้อหา...	67
ความคิดเห็นของผู้สื่อข่าวเกษตรชุมชน ต่อ บทบาทของคนในชุมชน.....	83

	หน้า
5	
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย.....	89
อภิปรายผล.....	107
ข้อเสนอแนะ.....	118
รายการอ้างอิง	122
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก	125
ภาคผนวก ข	131
ภาคผนวก ค.....	135
ประวัติผู้เขียน.....	147

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนจังหวัดที่จะติดตั้งไฮสปีดคอมพิวเตอรืในแต่ละปี.....	24
2	แสดงจำนวนองค์กรท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี.....	25

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1.....	5
2.....	12
3.....	13
4.....	20
5.....	34
6.....	36
7.....	47
8.....	58
9.....	60
10.....	63
11.....	64
12.....	68
13.....	84

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย